

Resplendent és la glòria que ara farà gran a un rei, i l'esperit em mena a contar les palmes triomfals que Barcelona rememora. A tu que ho il·lumines tot amb les teves flames, ull del món i propagador de la llum,¹ t'ho demano, sigues favorable als meus precis. Musa, inspira'm un poema en el qual pugui explicar amb força gosadia, en poc espai de temps, unes gestes tan grans. Deixa que la Fama, tot volant amb les seves ales daurades per damunt de l'èter, canti aquests noms, ella que recorre tot el món.²

Hi ha una antiga i eminent ciutat allà on el rosat Febus³ projecta els seus raigs lluminosos, a les gorgues de l'Ebre, que separa amb el seu cabal onejant les terres; Neptú en toca les ribes i, amb el seu indòmit trident, tan aviat les colpeja com les defuig quan l'aire ressona des del cel: el port en un espai corb i les roques batudes per les ones, que refermen les muralles, reben el so del mar. Un penyal amb una torre ofereix una extensa vista: els antics colons l'anomenaren en altre temps Juïc, i ara els que hi viuen l'anomenen muntanya de Júpiter, perquè la gran àguila dels Àustries va foragitar els gals del cim del baluard.⁴ Davall, cap a l'altra banda, camps i turons verdejants n'endolceixen l'aspecte i frenen, fent de barrera,

l'embat dels vents. És una terra poderosa en les armes, prou fèrtil en l'abundància del terròs, una ciutat magnífica pels seus carrers i la més insigne com a cort reial, la qual frequenten il·lustres personalitats i el poble iber; ens hi empenyé, amatents, el valor de Carles.⁵

De fet, amb prou feines havia despuntat, brillant, la seva joventut, quan tots l'acceptàrem, admirats, com a rei. Ni el luxe de la cort, ni el tendre plaer insidiós sota l'aspecte de la bellesa ni totes aquelles coses que comporten els esplais dels perversos no van fer minvar la fortalesa del rei: encara que la sirena ablanís el marbre amb el seu dolç cant, l'astut Ulisses romaní vigilant, allà dret, a la popa.⁶

La religió, la guardiana més sagrada dels béns i del regne, penetrà en la ment del rei, i, puix que és incapaç de cap vilesa, el veurà, inclinat i humil, tot pregant amb la mirada i amb la destra, com de costum, davant l'altar de la Divina Mare; el Born mostra el monument del culte que hi establí.⁷ D'ací que, quan ha de prendre una decisió sobre temes de la màxima importància, no diu res que no aprovi la seva pròpia edat, més madura; ho pregunta tot, sol·lícit, mentre escolta de bon grat la gent amb atenció i, prudent, promulga ordres i lleis, i mostra un esguard tranquil en la seva clemència, enfortint tot el seu reialme amb pietoses influències: gran com el sol, el seu rostre ardent emet serenes lluïssors.

Així doncs, mentre el rei governava els pobles amb tanta virtut, a la gran Hespèria⁸ França, alçada amb in-

flats plomalls, anhelava de feia temps envair els campaments catalans i foragitar Júpiter de la muntanya pàtria, així com en altre temps ho havia intentat l'estirp dels Titans.⁹ Tanmateix, una vana esperança frustrà els enganys buits dels gals; en efecte, el virrei Cardona,¹⁰ lloctinent a tot el regne de València, heroi amb les més grans virtuts, esperona el poble contra les armes gal·les a favor de Carles: fou anomenat Atlas de la ciutat, puix que com Atlas, que sosté el cel, ell el manté damunt les seves espatlles; així una Barcelona vacil·lant li deu a ell haver defugit els perills en poc temps.

Però com que Carles, insigne per la seva excelsa pietat i per les armes, havia estat destinat a elevar-se per damunt dels núvols gràcies a la seva fama, finalment apareix el francès amb la intenció d'envoltar les muralles de la ciutat.¹¹ Segons el parer i els prudents consells dels pròcers, al rei li hauria estat possible abandonar-la, però l'amor l'empeny a canviar la seva primera intenció i, després d'haver convocat tothom d'ací i d'allà, va dirigir-se amb posat tranquil al poble amb aquestes solemnes paraules:

«Oh noble nissaga, la més fidel esperança del nostre reialme, vosaltres, que m'heu acceptat com a senyor, rei i amic: l'enemic és aquí i desitja decidir el nostre destí amb l'espasa. No obstant això, si jo pogués comptar ara amb la vostra ferma voluntat, l'enemic fugiria, els seus vaixells s'enfonsarien a la costa. Perquè, si no és possible doblegar ni vèncer els fets, allà on els fets succeiran i quan succeiran, la mateixa fortuna els seguirà.»